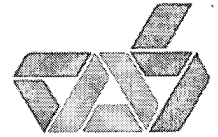

מדינת ישראל
State of Israel

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

הסטטיסטיקן הממשלתי
The Government Statistician

02/11/2014

לכבוד
התנועה למען איכות השלטון בישראל
לידי גב' נילי אבן חן, עו"ד

הנדון: דרישה לקיום מפקד חקלאי

שלום רב,

מאשר בתודה קבלת מכתבך מיום 02/11/2014 ובו דרישתכם לקיום מפקד חקלאי. אני יכול להבטיחך כי הלמ"ס מכירה בצורך בקיום מפקד חקלאי וגם פועלת מזה מספר שנים בצורה נמרצת מול משרד החקלאות וגורמים נוספים על מנת לבצע מפקד חקלאי בישראל. רק ביום חמישי האחרון הגשנו למשרד החקלאות הצעה חדשה לביצוע מפקד החקלאות.

על פי ההמלצות הבינלאומיות של ארגון ה-FAO, יש לערוך מפקד חקלאי מידי 10 שנים. יחד עם זאת, חשוב להבהיר כי מטרתם של מפקדים חקלאיים היא לספק תמונת מצב על מבנה המשקים החקלאיים במדינה, ולא לאסוף נתוני כמויות ומחירים של התוצרת החקלאית הצמחית הנמכרת, נתונים המשתנים באופן עונתי ותנודתי מעת לעת. כפי שגם כתבתי אליך במכתבי הקודם מיום 27/04/2014, נתונים אלה ניתנים לאיסוף באמצעות סקרים ייעודיים בקרב מגדלי הירקות והפירות בישראל ובקרב סיטונאים וקמעונאים. יחד עם זאת, מפקד חקלאי עשוי לשמש ליצירת מסגרת דגימה עדכנית של המשקים החקלאיים בישראל, מסגרת שתוכל לשמש בין היתר לביצוע סקר ייעודי בקרב יצרני הפירות והירקות לחישוב כמויות ומחירים (המרכיב הראשון בשרשרת שבין החקלאי לצרכן).

לצערי וכפי שצינתי לעיל, ללמ"ס אין תקציב ייעודי לעריכת מפקד חקלאי ואנו תלויים במשרד החקלאות ומשרד האוצר למימון פעולת המפקד. הפנייה והצעת התקציב עודכנו לאחרונה בעקבות סדרת בדיקות שנערכו בלמ"ס ואנו ממתינים לתשובת משרד החקלאות בנושא.

בברכה,

פרופ' דני פפרמן

העתקים: גב' טלי טל, מנהלת אגף בכיר תשתית-כלכלה

ד"ר משה ינאי, ראש תחום חקלאות, סביבה ואנרגיה

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

תאריך: ט' חשוון, תשע"ה 02/11/2014

סומן: כ-14-12772

לכבוד

מר אייל אביטל	מרופ' דני פפרמן
ראש תחום סקרי מפקד	הסטטיסטיקן הממשלתי
<u>הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה</u>	<u>הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה</u>
באמצעות פקס מס' 02-6592883	באמצעות פקס מס' 02-6553596

נכבדיי שלום רב,

הנדון: דרישה כי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תקיים מפקד חקלאי

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר) (להלן: "התנועה") הריני לפנות אליך כדלקמן:

פנייה זו עניינה דרישה מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: "הלשכה") כי תפעל כדי לקיים מפקד חקלאי נרחב אשר על אף נחיצותו לא נערך במהלך 30 השנה האחרונות בארץ. כיום אין בנמצא מידע עדכני ומתימן בתחום החקלאות, וזוה הקיים סובל מסתירות ואי דיוקים, ועל כן נדרש ביתר שאת כי יערך מפקד מסוג זה, בין היתר כדי שישקף את המחיר שמקבלת חקלאי על תוצרתו. זאת לאור העובדה כי אין כיום בנמצא ולו גורם אחד אשר משקף את מחיר היצרן של ירקות ופירות בישראל בצורה מהימנה, דבר אשר פוגע באופן קריטי ביכולת לבחון ולבקור את פערי התיווך בישראל.

1. ירקות ופירות מהווים לכל הדעות מוצרים בסיסיים ביותר בכל בית בישראל, ונצרכים באופן קבוע ושוטף. עם זאת, רב הנסתר על הגלוי באשר לגורמים המרכיבים את המחיר אותו הצרכן משלם עבורם, וגם מי שיחפש בשקידה ראוייה לא יצליח לעמוד על פערי התיווך המדויקים של התוצרת החקלאית, משום שחלק מהנתונים פשוט אינם בנמצא.

2. שרשרת התיווך בעולם החקלאות הישראלי מורכבת מארבע חוליות: היצרן החקלאי, השווקים הסיטונאיים, השווקים הקמעונאיים והצרכן, אך את ערכה של החוליה הראשונה בשרשרת איש אינו בודק.

3. מבדיקה שערכה התנועה בחודשים האחרונים עולה כי אף גורם במדינה אינו סוקר ובוחר מחו בדיקת הרווח אותו מקבלים חקלאים עבור ירקות ופירות. מתסור בנתונים אלו הופך את בדיקת פערי התיווך בישראל, לבלתי אפשרית ומותיר ערפל בנוגע לשאלת הרווח של הרשתות הקמעונאיות.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

4. כפי שעולה ממידע המפורסם באתר האינטרנט של הלשכה, הרי שהאחרונה, בבחינתה את תחום החקלאות, מקבלת נתונים מהגופים הבאים: מועצות ייעור, ארגונים ותאגידים ענפיים, סיטונאי ירקות ופירות, יצואנים, מפעלי תעשייה ובתי מטבחים.¹ מכולם - פרט לחקלאי.
5. נייר שהוציא מרכז המחקר והמידע של הכנסת בדבר מחירי הפירות והירקות בישראל ובמדינות אירופה, מדגיש את היעדר הנתונים - בעת שמבקשים לעמוד על הפער הסיטונאי, קרי, הפער בין המחיר שבו הסיטונאים מוכרים את התוצרת לבין המחיר המשולם לחקלאי, נוכח הקורא לדעת כי חישוב פער זה מבוסס על הערכת בדבר העמלת הסיטונאית שנתן סמנכ"ל ומנהל אגף במנהל מועצת הצמחים, בשיחת טלפון (1).²
6. עמדת התנועה היא כי לא יעלה על הדעת כי במדינת ישראל אין נתונים אלו בנמצא, ובפרט לאור מחאת יוקר המחייה בקיץ 2011.
7. דברים אלו מתחדדים על רקע הביקורת הקשה של מבקר המדינה בנושא, לפיה חסר היום מידע אמין ומדויק על פעילות ענף החקלאות:

"מפקד חקלאות נועד לספק "נקודת עוגן" מהימנה לנתונים שוטפים בתחום זה, שיאפשרו לקבל תמונה מקיפה על מבנה ענף החקלאות בישראל והיקפו. במשך כמעט 30 שנה לא נעשה מפקד חקלאות בישראל, ולכן חסר היום מידע מהימן, עדכני ומלא על פעילותו של הענף. הלמ"ס ומשרדי האוצר והחקלאות הסכימו עוד ב-2009 שיש להתחיל בהתארגנות למפקד, אולם עד יולי 2013 הוא לא נערך."³

וכן הוסיף וקבע כי:

"על פי הלמ"ס המידע הקיים בידיה, המבוסס על קובצי נתונים שהיא מקבלת ולא על מפקד, חסר ולעתים אינו מדויק: [...] הדיווחים הם סובייקטיביים ונועדו למטרות שונות [...] נתונים לגבי מחירי תוצרת חקלאית נאספים בידי משרד החקלאות ובידי מועצת הצמחים שלא באמצעות שיטות סטטיסטיות מקובלות; הלמ"ס

¹ http://www.cbs.gov.il/publications12/agriculture_q201103/pdf/intro_h.pdf

² אילנית בר מחירי הפירות והירקות בישראל ובמדינות אירופה הערת שוליים מס' 16 בעמ' 6 (מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2012).

³ מבקר המדינה דוח שנתי 2014, 233, 264 (2014).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

מצאה סתירות בין קובצי הנתונים השונים שהעבירו אליה כמה ספקי נתונים.⁴

8. נדגיש כי מפקד חקלאי עתיד לפזר את הערפל סביב הרווח שגוזרות רשתות שונות על התוצרת החקלאית מלקוחותיהם, ולתת בידי הצרכנים מידע אשר יאפשר להם לקבל החלטה מושכלת באשר להתנהלותם. לצד זאת מפקד כזה ישמש קרקע מוצקה שעל בסיסה ניתן יהיה לנקוט בצעדי מדיניות ולקדם שינוי חקיקתי אשר יובילו, בסופו של יום, לטיפול בבעיית פערי התינווך ולצמצום יוקר המחייט בתחום המזון בישראל.
9. לאור כל האמור לעיל, אנו קוראים ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה לקיים לאלתר מפקד חקלאי נרחב אשר יסקור את המחירים שמקבלים חקלאים על תוצרתם וישקף נאמנה את מצב שוק הירקות והפירות בישראל.
10. לאור החשיבות הציבורית העליונה של העניין, נודה לתשובתכם המהירה.

בכבוד רב,

נילי אבן-חן-עזריאל
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

הגר טלקטר
מחלקת כלכלה ומחקר

העתק:

ד"ר משה ינאי, ראש תחום חקלאות סביבה ואנרגיה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

⁴ שם, בעמ' 248.